

URZĄD ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Raport dotyczący
stosowania przez zamawiających art. 67 ust. 1 pkt 6
ustawy - Prawo zamówień publicznych

Warszawa, 2018 r.

I. Przedmiot niniejszej analizy i metodyka doboru próby do analizy	3
1. Wybór zagadnień do analizy	3
2. Metodyka doboru próby do analizy	5
II. Ustalenia wynikające z analizy zawiadomień o wszczęciu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie zamówienia z wolnej ręki	6
1. Liczba postępowań o udzielenie zamówienia publicznego wszczętych w trybie zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp a pozostałe przesłanki ustawowe	6
2. Przedmiot zamówień objętych analizą	6
3. Tryby, w których udzielono zamówień podstawowych	7
4. Wartość zamówień w trybie z wolnej ręki, udzielonych na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6, a wartość zamówień podstawowych	7
5. Czas, jak upłynął od udzielenia zamówienia podstawowego do udzielenia zamówienia w trybie z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp	9
III. Podsumowanie	11

I. Przedmiot niniejszej analizy i metodyka doboru próby do analizy.

I.1. Wybór zagadnień do analizy.

W wyniku wejścia w życie ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 r. poz. 1020, dalej: „ustawa nowelizująca”), ustawodawca dokonał znaczących zmian w treści art. 67 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1986 z późn. zm., dalej: „ustawa Pzp”), dotyczących także pkt 6 tego przepisu. W poprzednio obowiązującym stanie prawnym art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp regulował udzielanie tzw. „zamówień uzupełniających”. Zgodnie z jego treścią zamawiający mógł udzielić zamówienia z wolnej ręki, *w przypadku udzielenia, w okresie 3 lat od udzielenia zamówienia podstawowego, dotychczasowemu wykonawcy usług lub robót budowlanych zamówień uzupełniających, stanowiących nie więcej niż 50% wartości zamówienia podstawowego i polegających na powtórzeniu tego samego rodzaju zamówień, jeżeli zamówienie podstawowe zostało udzielone w trybie przetargu nieograniczonego lub ograniczonego, a zamówienie uzupełniające było przewidziane w ogłoszeniu o zamówieniu dla zamówienia podstawowego i jest zgodne z przedmiotem zamówienia podstawowego.*

Z kolei w obecnym stanie prawnym przepis art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp stanowi, iż zamawiający może udzielić zamówienia w trybie z wolnej ręki, *w przypadku udzielenia, w okresie 3 lat od dnia udzielenia zamówienia podstawowego, dotychczasowemu wykonawcy usług lub robót budowlanych, zamówienia polegającego na powtórzeniu podobnych usług lub robót budowlanych, jeżeli takie zamówienie było przewidziane w ogłoszeniu o zamówieniu dla zamówienia podstawowego i jest zgodne z jego przedmiotem oraz całkowita wartość tego zamówienia została uwzględniona przy obliczaniu jego wartości („zamówienia podobne”).*

Porównując treść przepisu art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp w brzmieniu sprzed i po nowelizacji należy zauważyć, że ustawodawca wprowadził istotne zmiany w zakresie przesłanek udzielenia zamówienia w trybie z wolnej ręki, o których mowa w przywołanym przepisie. Są to:

- 1) rezygnacja z przesłanki dotyczącej ograniczenia maksymalnej wartości zamówienia w trybie z wolnej ręki do 50% wartości zamówienia podstawowego;
- 2) rezygnacja z przesłanki, zgodnie z którą możliwość udzielenia zamówienia w trybie z wolnej ręki była uzależniona od udzielenia zamówienia podstawowego w trybie przetargu nieograniczonego lub ograniczonego;
- 3) dodanie przesłanki zobowiązującej do uwzględnienia całkowitej wartości zamówienia udzielanego w trybie z wolnej ręki przy obliczaniu wartości zamówienia podstawowego

(przy czym obowiązek ten istniał również na gruncie poprzednio obowiązujących przepisów, lecz wynikał z treści art. 32 ust. 3 ustawy Pzp, który stanowił: *jeżeli zamawiający przewiduje udzielenie zamówień uzupełniających, o których mowa w art. 67 ust. 1 pkt 6 i 7 lub art. 134 ust. 6 pkt 3 i 4, przy ustalaniu wartości zamówienia uwzględnia się wartość zamówień uzupełniających*).

Ponadto ustawa nowelizująca wprowadziła do ustawy Pzp przepis art. 67 ust. 1a, zgodnie z którym *w opisie zamówienia podstawowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 6, należy wskazać ewentualny zakres tych usług lub robót budowlanych oraz warunki na jakich zostaną one udzielone*. Spełnienie określonego w przytoczonym przepisie wymogu należy oceniać łącznie z analizą zaistnienia przesłanek określonych w art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp.

Jednocześnie na mocy ustawy nowelizującej, zgodnie z treścią art. 19 ust. 3 pkt 2 lit. b) oraz art. 19 ust. 3 pkt 3 lit. b) tej ustawy, dopuszczalne są zmiany umów w sprawie zamówienia publicznego, zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy lub zawartych w wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego wszczętego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Dla zmiany umów w takich przypadkach koniecznym jest jeszcze wystąpienie przesłanek analogicznych jak były określone przez ustawodawcę dla art. 67 ust. 1 pkt 6) ustawy Pzp w brzmieniu sprzed nowelizacji.

Wprowadzenie powyższej regulacji sprawiło, że w stanie prawnym obowiązującym po wejściu w życie ustawy nowelizującej niemożliwym stało się udzielanie zamówień uzupełniających, tj. zamówień w trybie z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją, nawet w odniesieniu do umów podstawowych zawartych na starych przepisach. W ich miejsce zamawiający, którzy zawarli umowy w sprawie zamówienia publicznego na skutek postępowań prowadzonych w oparciu o przepisy w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy nowelizującej mogą dokonywać jedynie zmian zawartej umowy, biorąc za podstawę przesłanki dotyczące zamówień uzupełniających sprzed nowelizacji, wskazane w art. 19 ust. 3 pkt 2 lit. b) oraz art. 19 ust. 3 pkt 3 lit. b) ustawy nowelizującej.

Komentowane zmiany i nowe brzmienie art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp stanowiły podstawę do przeprowadzenia przez Prezesa Urzędu analizy, odnoszącej się do wpływu nowelizacji ustawy Pzp na praktykę stosowania art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp przez zamawiających.

I.2. Metodyka doboru próby do analizy.

Podstawę przeprowadzenia analizy dotyczącej stosowania art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp stanowiły dane pozyskane z zawiadomień o wszczęciu postępowania w trybie zamówienia z wolnej ręki, przekazywanych do Prezesa Urzędu na podstawie art. 67 ust. 2 ustawy Pzp, tj. dotyczących zamówień o wartości równej lub przekraczającej kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp, od których jest uzależniony obowiązek przekazywania Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej ogłoszeń o zamówieniach na dostawy lub usługi.

Zebrane dane pochodzą z zawiadomień przekazanych do Prezesa Urzędu w 2017 r. i mają na celu przedstawienie wpływu nowelizacji na stosowanie art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp przez zamawiających.

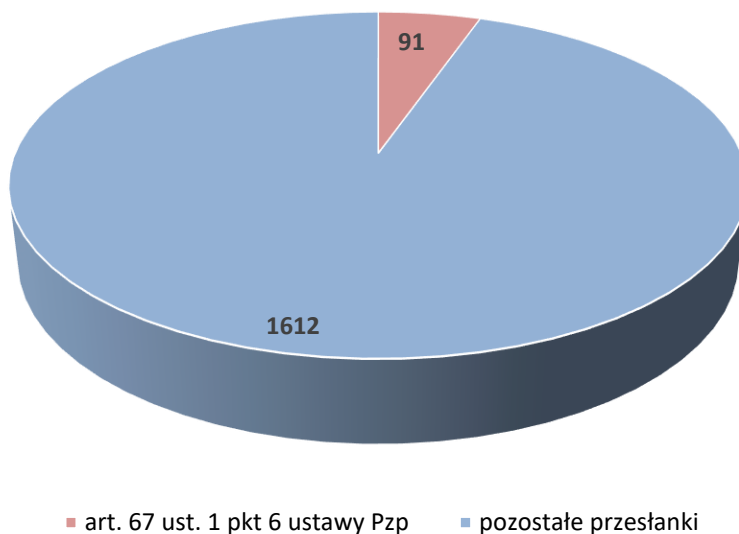
II. Ustalenia wynikające z analizy zawiadomień o wszczęciu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie zamówienia z wolnej ręki.

II.1. Liczba postępowań o udzielenie zamówienia publicznego wszczętych w trybie zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp a pozostałe przesłanki ustawowe.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. do Prezesa Urzędu przekazano łącznie 1703 zawiadomienia o wszczęciu postępowania w trybie zamówienia z wolnej ręki, na podstawie przesłanek określonych w art. 67 ust. 1 ustawy Pzp. Spośród nich, 91 zawiadomień dotyczyło art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp.

W świetle powyższego należy zauważyć, że we wskazanym okresie zawiadomienia o wszczęciu postępowania na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp stanowiły 5,34% ogółu zawiadomień o wszczęciu postępowania w trybie zamówienia z wolnej ręki.

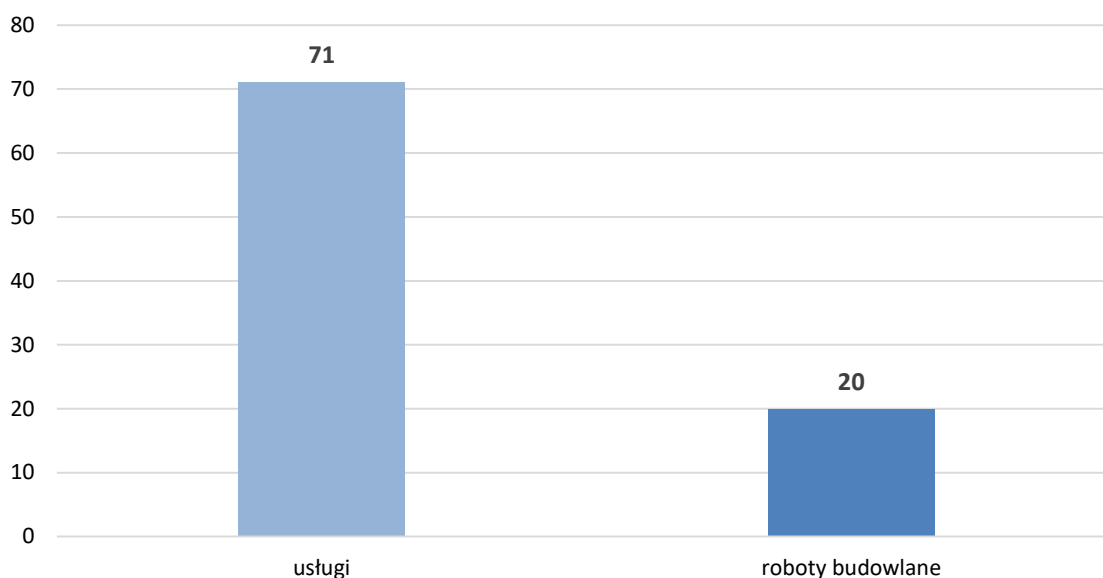
Zawiadomienia z 2017 r.

II.2. Przedmiot zamówień objętych analizą.

Odnosząc się do kwestii przedmiotu zamówień publicznych objętych analizą należy wskazać, że w przypadku zawiadomień dotyczących art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp, które wpłynęły do Prezesa Urzędu w 2017 r., 20 dotyczyło zamówień na roboty budowlane, a 71 zamówień na usługi.

Przedmiot zamówień podobnych

II.3. Tryby, w których udzielono zamówień podstawowych.

Na gruncie przepisów obowiązujących przed nowelizacją możliwość udzielenia zamówienia uzupełniającego na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp była uzależniona od udzielenia zamówienia podstawowego w trybie przetargu nieograniczonego lub ograniczonego. Ustawa nowelizująca wprowadziła zmianę w tym zakresie, usuwając tę przesłankę z art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp. Jednakże, w celach statystycznych, w przedmiotowym raporcie uwzględniono tryb, w jakim przeprowadzone zostały zamówienia podstawowe.

Z pozyskanych informacji wynika, że w odniesieniu do zamówień, których dotyczyły zawiadomienia o wszczęciu postępowania w trybie zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp, przekazane do Prezesa Urzędu w 2017 r., zamówienia podstawowe zostały wszczęte w trybie przetargu nieograniczonego we wszystkich 91 przypadkach.

II.4. Wartość zamówień w trybie z wolnej ręki, udzielonych na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6, a wartość zamówień podstawowych.

Jedną z przesłanek umożliwiających udzielenie zamówienia w trybie z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp w poprzednim stanie prawnym był warunek, aby wartość zamówienia uzupełniającego stanowiła nie więcej niż 50% wartości zamówienia

podstawowego. Mimo rezygnacji z tej przesłanki w znowelizowanej ustawie Pzp, przedmiotowa analiza objęła problematykę zależności pomiędzy wartością zamówień udzielonych na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp, a wartością zamówień podstawowych, aby zbadać wpływ nowelizacji na zmiany w tym zakresie.

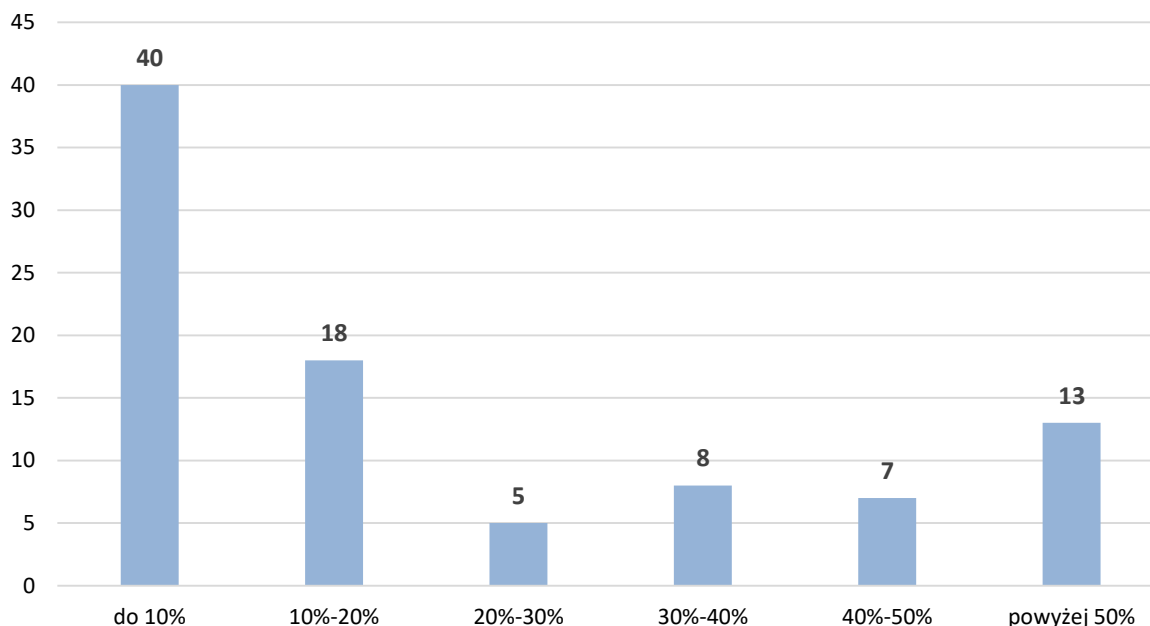
W celu usystematyzowania informacji obliczono, jaką część wartości zamówienia podstawowego, wyrażoną procentowo, stanowiła wartość zamówienia udzielonego w trybie z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp. Uzyskane dane pogrupowano w następujących kategoriach: do 10%, powyżej 10% do 20%, powyżej 20% do 30%, powyżej 30% do 40%, powyżej 40% do 50%, powyżej 50%.

W przypadku zawiadomień o wszczęciu postępowania w trybie zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp, przekazanych do Prezesa Urzędu w 2017 r. należy wskazać, iż wartość zamówienia podobnego stanowiła następującą część wartości zamówienia podstawowego:

- 1) mniej niż 10% – w 40 przypadkach;
- 2) powyżej 10% do 20% – w 18 przypadkach;
- 3) powyżej 20% do 30% – w 5 przypadkach;
- 4) powyżej 30% do 40% – w 8 przypadkach;
- 5) powyżej 41% do 50% – w 7 przypadkach;
- 6) powyżej 50% – w 13 przypadkach, w tym:
  - a) powyżej 60% do 70% – w 1 przypadku;
  - b) powyżej 70% do 80% – w 2 przypadkach;
  - c) powyżej 80% do 90% – w 1 przypadku;
  - d) powyżej 90% do 100% – w 6 przypadkach;
  - e) powyżej 110% do 120% – w 1 przypadku;
  - f) powyżej 170% do 180% – w 1 przypadku;
  - g) 200% – w 1 przypadku.

Wartość zamówienia w trybie z wolnej ręki a wartość zamówienia podstawowego

II.5. Czas, jak upłynął od udzielenia zamówienia podstawowego do udzielenia zamówienia w trybie z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp.

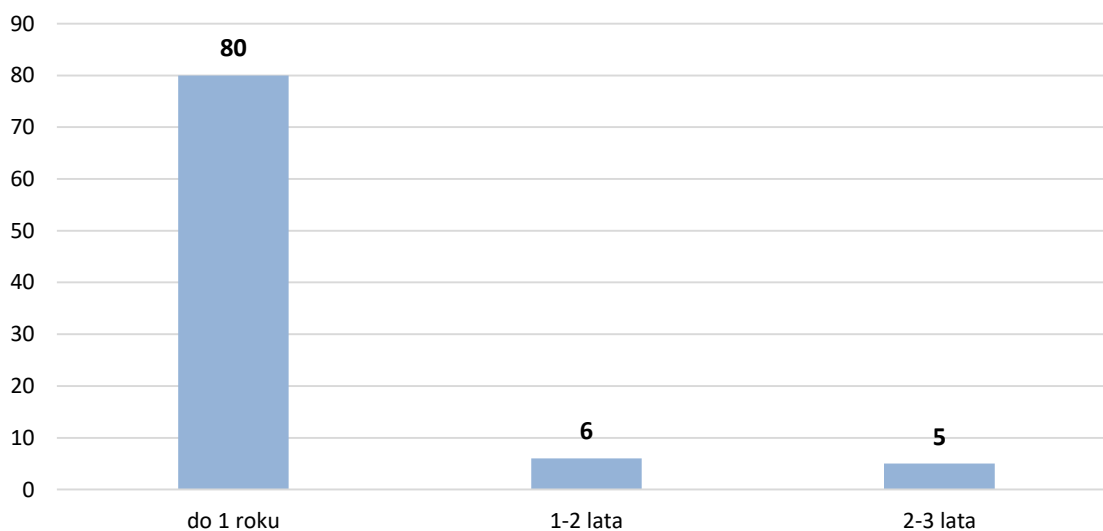
Jedną z przesłanek, od zaistnienia której uzależniona jest możliwość udzielenia zamówienia w trybie z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp, stanowi warunek, zgodnie z którym zamówienie w trybie z wolnej ręki w oparciu o ww. przepis musi zostać udzielone w ciągu 3 lat od udzielenia zamówienia podstawowego.

Należy zauważyć, iż zgodnie z treścią przywołanego przepisu kluczowy jest czas, jaki upłynął od udzielenia jednego zamówienia do udzielenia kolejnego, a więc daty zawarcia umów w sprawie poszczególnych zamówień publicznych. Niniejsza analiza natomiast opiera się na informacjach zawartych w zawiadomieniach przekazywanych do Prezesa Urzędu na podstawie art. 67 ust. 2 ustawy Pzp, w związku z czym – zważywszy, że zamawiający nie mają obowiązku informowania Prezesa Urzędu o udzieleniu zamówienia i mając na uwadze, iż zawiadomienie przesyła się w ciągu 3 dni od wszczęcia postępowania w trybie z wolnej ręki – przedstawiono w niej dane dotyczące czasu, jaki upłynął od udzielenia zamówienia podstawowego do wpływu zawiadomienia o wszczęciu postępowania w trybie zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp. Uzyskane dane pogrupowano w następujących kategoriach: do 1 roku, powyżej 1 roku do 2 lat, powyżej 2 lat do 3 lat.

W przypadku zawiadomień o wszczęciu postępowania w trybie zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp, przekazanych do Prezesa Urzędu w 2017 r. należy wskazać, iż pomiędzy udzieleniem zamówienia podstawowego a przekazaniem do Prezesa Urzędu zawiadomienia, upłynął następujący okres:

- 1) do 1 roku – w 80 przypadkach;
- 2) powyżej 1 roku do 2 lat – w 6 przypadkach
- 3) powyżej 2 lat do 3 lat – w 5 przypadkach.

Czas pomiędzy udzieleniem zamówienia podstawowego a przekazaniem zawiadomienia Prezesowi Urzędu

III. Podsumowanie.

Przeprowadzenie niniejszej analizy miało na celu zbadanie praktyki stosowania przez zamawiających przepisu art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp. W związku z powyższym należy wskazać na następujące informacje płynące z analizy:

1. Zawiadomienia o wszczęciu postępowania w trybie zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp stanowiły 5,34% ogółu tych zawiadomień przekazanych do Prezesa Urzędu w 2017 r.
2. W przypadku zawiadomień o wszczęciu postępowania w trybie zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp, przekazanych do Prezesa Urzędu w 2017 r., poprzedzające je zamówienia podstawowe zostały przeprowadzone w 100% w trybie przetargu nieograniczonego – pomimo zniesienia obowiązku, aby zamówienie podstawowe zostało przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego lub ograniczonego.
3. W odniesieniu do zawiadomień o wszczęciu postępowania w trybie zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp, przekazanych do Prezesa Urzędu w 2017 r. należy wskazać, iż w ich przypadku wartość zamówienia podobnego stanowiła najczęściej mniej niż 10% wartości zamówienia podstawowego (w 43,78% postępowań).
4. W odniesieniu do zawiadomień o wszczęciu postępowania w trybie zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp, przekazanych do Prezesa Urzędu w 2017 r., w 13 przypadkach (14,3%) wartość zamówienia podobnego stanowiła więcej niż 50% wartości zamówienia podstawowego, wahając się od 60% do nawet 200%.
5. W odniesieniu do zawiadomień o wszczęciu postępowania w trybie zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp, przekazanych do Prezesa Urzędu w 2017 r., należy wskazać, iż czas jaki upłynął od momentu udzielenia zamówienia podstawowego do przekazania ww. zawiadomień wynosił do 1 roku w 87,9% przypadków, powyżej 1 roku do 2 lat w 6,6% przypadków i powyżej 2 lat do 3 lat w 5,5% przypadków.